

LOM ČSA SE OTEVŘEL VEŘEJNOSTI

podrobnosti na stranách 6 a 7

Hornický den

na Hrabáku v Čepirohách pro zaměstnance skupiny Sev.en Česká energie
(vítání jsou také bývalí zaměstnanci na zaslouženém odpočinku)

10. 9. 2026 od 16.00 do 24 hodin

Jídlo, pivo, nealko pro každého hosta zdarma!

K poslechu a tanci zahrají kapely
3D a Kabát Revival West

Zábavná herní zóna (šipky, stolní fotbal atd.)
se soutěžemi o ceny

Fotokoutek

Autobusová doprava zajištěna se zastávkami
v Litvínově, Mostě, Chomutově, Jirkově
před i po akci. Jízdní řád zveřejníme.

SEVERNÍ ENERGETICKÁ SAMA ROZHODNE O POSKYTNUTÍ FINANČNÍHO DARU Z UŠETŘENÝCH PENĚZ Z REKULTIVACÍ LOMU ČSA

Po pečlivém zvážení a zcela v souladu s postojem majitele společnosti jsme se rozhodli neuzavřít smlouvu se Státním fondem životního prostředí (SFŽP).

Ke změně původního úmyslu darovat prostřednictvím státu část z peněz ušetřených úpravou plánu sanace a rekultivace po ukončení těžby v lomu ČSA obcím v okolí nás vede několik důvodů. Především se jedná o liknavost státního aparátu, který se nebyl schopen ani za téměř rok vyjádřit k návrhu parametrů uvažovaného daru. Zároveň jsou po celou dobu jak společnosti skupiny Sev.en, tak i jejich konečný majitel, vystaveni nesmyslné kampani, která zpochybňuje výši daru i dobrovolnost rozhodnutí darovat část ušetřených peněz obcím v okolí lomu.

O změně koncepce rekultivace lomu ČSA rozhodla na základě dlouhodobě zpracovávaných materiálů vláda a těžební společnost ji tak pou-

ze naplňuje. Naši odpovědnost „uklidit“ krajinu po těžbě si plně uvědomujeme a veškeré povinnosti, které z toho vyplývají, jsme vždy plnili, plníme a plnit budeme. Pokud však došlo úpravou postupů rekultivace k ušetření části peněz ze speciálního fondu, které jsme k tomuto účelu v souladu s platnou legislativou vytvořili, náleží tyto ušetřené peníze těžební společnosti a je jen na jejím rozhodnutí, jak s těmito penězi naloží.

V situaci, kdy se z dobré vůle a nenáročného finančního daru stal nástroj absurdní negativní kampaně, nemáme žádný důvod pokračovat v krocích k uzavření smlouvy se SFŽP. Proto jsme se rozhodli smlouvu se SFŽP neuzavřít.

Za posledních dvacet let plynuly ze společnosti skupiny Sev.en obcím a dalším subjektům, které byly zasažené těžbou, miliardy korun, a to nejen ze zákonných odvodů, ale také formou darů a finanční podpory regionu. Těžební společnosti dobrovolně podpořily občanské, kulturní, sportovní, vzdělávací či sociální projekty, které by mnohdy bez přispění skupiny Sev.en nevznikly. Podle předsedy představenstva společnosti Luboše Pavlase si peníze ušetřené zapojením sukcese do rekultivace území lomu ČSA skupina neponechá, byť jí podle zákona náleží. Bude ale výhradně na jejím rozhodnutí, zda, komu a v jaké výši tyto prostředky daruje. „Jsme připraveni vstoupit do přímého dialogu se zástupci obcí z okolí lomu či dalšími zájemci a diskutovat s nimi jejich potřeby, které by mohly být hrazeny z ušetřených peněz,“ dodává Luboš Pavlas.

(red)

GENERÁTOR
SE POSUNUL
O TŘI METRY KVŮLI
OPRAVĚ

STRANA 3

KOREČKY
Z RK 5000
SKONČILY V MUZEU

STRANA 4

ANALÝZY VĚDCŮ
POMOHOU PŘI
ROZHODOVÁNÍ
O LOMU VRŠANY

STRANA 5

BRÁNY
NÁVŠTĚVNÍKŮM
OTEVŘEL LOM ČSA

STRANY 6 A 7

LETNÍ ODSTÁVKU VE ZLÍNĚ NENARUŠIL NEDALEKÝ POŽÁR VÝŠKOVÉ BUDOVY

Na novou topnou sezonu se připravují v Teplárně Zlín. Využívají k tomu pravidelnou letní technologickou odstávku. Rozsáhlý požár nedaleké budovy 34 do provozu nezasáhl.

Prázdniny jsou ideální dobou pro opravy a údržbu zařízení, které je nezbytné pro zásobování města teplem. Většina výrobních technologií je odstavena a mohou se realizovat práce, které se nedají dělat za provozu. V chodu v tuto dobu zůstávají pouze plynové kotle a chemická úprava vody. Uhlenný blok stojí, a tak se i zásoby paliva na skládce v areálu snížily na začátku léta na minimum.

Do chodu teplárny nijak zásadně nezasáhl rozsáhlý požár nedaleké budovy 34, která byla historicky součástí Baťových závodů a dnes slouží jako sklady a kancelářské prostory majitele budovy společnosti CREAM. Od teplárny ji dělí pouze kolejiště, přímo z areálu tak bylo možné sledovat mohutný požár, který vypukl 9. července ráno nejspíše v devátém patře ve skladu obuvi. Požár se rozšířil do dalších pater a na střechu objektu. Budova se následně na dvou místech zřítla, zůstala stát přibližně polovina. Hasební práce na místě trvaly několik dnů. Definitivně

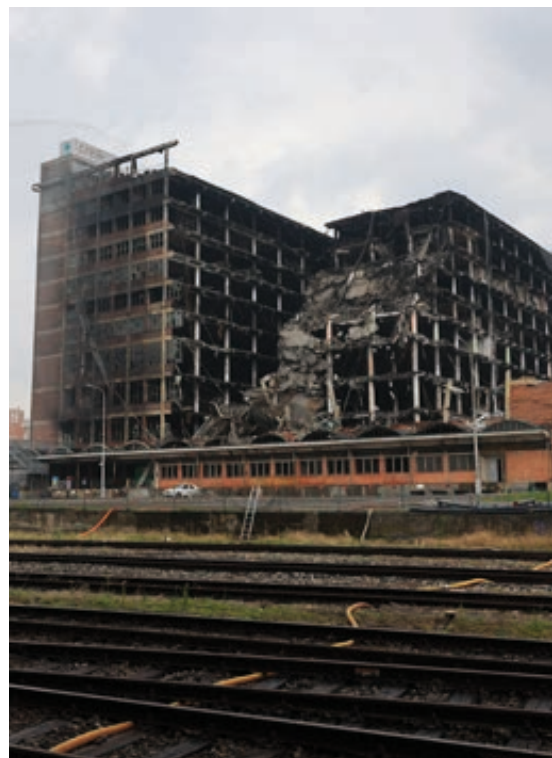
bylo torzo budovy předáno majiteli až po osmácti dnech od vypuknutí požáru a ten může začít s demolicí. Celou stavbu musí odstranit nejpozději do 15. prosince letošního roku. „Provoz teplárny i s ohledem na probíhající odstávku požár nijak nepoznamenal. Po dohodě s hasiči jsme odpojili elektrické rozvody, které vedly směrem k zasaženému místu a také přípojku páry do postižené budovy. Žádná zásadní provozní omezení nám požár nezpůsobil, ale v rámci nutných kontrol centrální trafostanice, která se nachází v sousedství budovy 34, bylo nutné přístup našich pracovníků koordinovat s hasiči a policií,“ doplnil Jaromír Štach, vedoucí odboru řízení provozu zlínské teplárny. Přímou před teplárnou si hasiči zřídili stanoviště, protože pro hašení využívali vodu z řeky Dřevnice a k asi 200 metrů vzdálené budově 34 ji dopravovali hadicemi přes teplárnu a železnici. Po určitou dobu tak byla omezena doprava kolem areálu.

(pim)

HLAVNÍ ČINNOSTI PŘI ODSTÁVCE UHELNÉHO BLOKU 31:

- stavební úpravy kompresorovny FK 31 a instalace nových kompresorů
- výměna řídicího systému pro regulaci turbíny
- oprava vnitřního a vnějšího zauhlování
- revize drtiče ložového popela
- oprava dopravy popelového hospodářství
- oprava vyzdívek kotle a cyklonů

Uhlenná skládka je během odstávky téměř prázdná. Foto: 3x (pim)

Demontáž zhruba 30tunového rotoru. Foto: TK

GENERÁTOR SE POSUNUL KVŮLI OPRAVĚ O TŘI METRY

Prázdniny bývají ve většině tepláren obdobím odstávek spojených s nezbytnou údržbou zařízení. V Teplárně Kladno ale řešili poruchu generátoru výrobního bloku č. 4. Využili při tom postup, který si při podobné opravě vyzkoušeli poprvé před čtyřmi lety.

Poruchu detekovala ochrana generátoru počátkem června večer. Za příčinu byl označen zkrat na druhé fázi vinutí satoru. Jedná se o poruchu, která vyžaduje odstavení celého bloku, aby ne-

celé zařízení, jehož hmotnost se pohybuje kolem 180 tun, posunulo o asi tři metry mimo osu soustrojí do nové pozice. Velmi důležitou fází opravy byla demontáž zhruba třicetitunového roto-

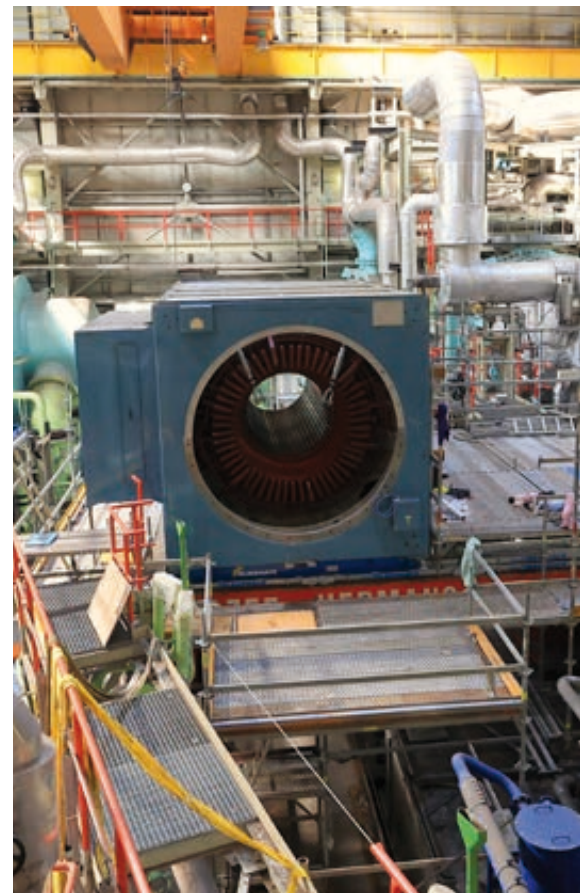
došlo k poškození dalších částí technologie. Pro opravy byl zvolen stejný postup jako při podobné poruše na bloku 4 před čtyřmi lety. Tehdy v kladenské teplárně vůbec poprvé vyzkoušeli opravu generátoru po vysunutí mimo pozici. Tímto způsobem se dají všechny práce zvládnout rychleji. „Generátor se po odpojení od všech médií a demontáži některých částí technologie nejprve zvedl o zhruba 80 centimetrů, aby se pod něj mohly umístit transportní vozíky. Následně se

ru,“ uvedl Petr Hamouz, vedoucí oddělení elektro a MaR.

Neméně podstatné jsou při opravách podobného rozsahu zkoušky. „Nejprve probíhala magnetizační zkouška, po které došlo k demontáži poškozeného vinutí a následně napětová zkouška, která měla prokázat případné další skryté poškození,“ popsal Petr Hamouz. Pokud se neobjeví žádné další závady, budou práce pokračovat výměnou poškozených tyčí satorového vinutí

a dalšími zkouškami, které potvrdí, zda se zařízení může vrátit zpět do provozu.

„Vše je naplánované tak, aby práce byly dokončené do podzimu a zařízení bylo před začátkem topné sezony připravené na plný provoz. Pokud by nebyla zvolena tato metoda demontáže, oprava by se prodloužila o dva měsíce, jelikož by bylo nutné demontovat celé soustrojí rotoru turbíny a generátoru,“ dodal Milan Slapnicka, technický ředitel Teplárny Kladno.

KOREČKY Z RYPADLA RK5000 NAŠLY NOVÝ DOMOV V MUZEU

Práce na postupné likvidaci velkostroje RK5000 v lomu ČSA běží už od konce jara. Některé jeho části nepůjdou do šrotu, ale zůstanou zachovány. To je případ i dvou koreček z velkostroje, které se v polovině prázdnin přesouvaly z montážního místa v lomu ČSA do Podkrušnohorského technického muzea.

Dva korečky, každý o váze zhruba tři tuny, byly z velkostroje demontovány a následoval jejich transport do areálu bývalého hlubinného dolu Julius 3, kde sídlí Podkrušnohorské technické muzeum. Tam je jeřáb usadil na předem vybrané místo ve venkovní expozici povrchového dobývání, kde se podobných artefaktů nachází více a návštěvníci tak budou mít srovnání, jaké korečky se používaly na různých strojích v povrchových lomech. Zachová se i další část velkostroje, špička korečkového řetězu, která se ale nebude přesouvat příliš daleko, zůstane v lomu

ČSA. V krajině, která se postupně otevírá veřejnosti, bude připomínat hornickou minulost regionu. S postupnou likvidací velkostroje RK5000 se začalo v květnu. V červnu došlo k odstřelu lan u dvou důležitých částí stroje, a to u montážního jeřábu na střeše a u korečkového výložníku. Stavba skrývkového rypadla RK5000 začala v roce 1980 přímo v lomu. V roce 1983 zahájilo zkušební provoz, odstaveno bylo v roce 2016. Za celou svou éru odpracovalo 90 tisíc provozních hodin a vytěžilo téměř 154 milionů kubí-

ků zeminy, což odpovídá zhruba deseti a půl letům nepřetržité těžby. Ještě před zahájením likvidace byl velkostroje naskenován a vznikl jeho 3D model. Virtuální prohlídku unikátního stroje zájemci najdou na webu Uhelného safari nebo v aplikaci Biosafari. (red)

HASIČI ZACHRÁNILI JELENA UVĚZNĚNÉHO V BAHNĚ

Hasiči nemusí jen likvidovat požáry, jejich práce toho obnáší mnohem víc. Na konci července se podniková jednotka Vršanské uhelné podílela na velmi netradiční záchranné akci.

Při kontrole čerpací stanice ČS20 v lomu ČSA narazil zástupce vedoucího úseku v předjímkce na uvězněného mladého jelena. Zhruba rok a půl staré zvíře uvízlo v blátě a nemělo šanci se z něj vlastními silami dostat. Na pomoc přijeli hasiči ze svého sídla v lokalitě Obránců míru, kteří za pomoci žebříků a lan dostali během poměrně krátké doby jelena z blátivé pasti bezpečně ven. Zvíře vyvázlo bez zranění a okamžitě, jakmile našlo pevnou půdu pod kopyty, si to zamlouvalo do bezpečí ve vysokém porostu v okolí lomu ČSA. (red)

ANALÝZY VĚDCŮ POMOHOU PŘI ROZHODOVÁNÍ O BUDOUCNOSTI LOMU VRŠANY

Lom Vršany na Mostecku prošel v uplynulých letech detailní analýzou, jejíž výsledky mají pomoci při rozhodování o jeho budoucím využití. Odborníci z Fakulty životního prostředí České zemědělské univerzity (ČZU) v Praze zapojení do projektu RUR – Region univerzitě, univerzita regionu se zaměřili na celou řadu parametrů od hydrologie, pedologie, botaniky a zoologie po krajinné plánování či historický odkaz těžební lokality. Symbolickým uzavřením analytické části byla exkurze do lomu za účasti hejtmana Ústeckého kraje Richarda Brabce, zástupců samospráv, vedení dotčených firem i veřejnosti.

Podobně jako v jiných bývalých lomech i ve Vršanech se počítá s jezerem, které se bude napouštět samovolně. Část území bude ponechána přírodním procesům obnovy a samozřejmostí je zpřístupnění lokality veřejnosti. S ohledem na plánované ukončení těžby uhlí v nadcházejícím období odborníci hledají i další možnosti využití lomu a s předstihem iniciují aktivní diskusi, do které zapojují co nejširší okruh uživatelů území. „Díky projektu chceme lidem, kteří mají o využití spoluproduktů z uhlí, poskytnout maximální množství informací založených na tvrdých vědeckých datech – to je cíl analytické fáze, kterou jsme nyní zdárně uzavřeli. Na podzim budeme pokračovat návrhovou částí, kde se již zohlední získané názory od zapojených organizací,“ uvedla Kateřina Černý Pixová, vedoucí projektu za Fakultu životního prostředí ČZU v Praze.

Významnou roli v tomto směru mohou sehrát regionální instituce. „Území po těžbě představují pro

Ústecký kraj zásadní rozvojovou příležitost, ale také velký závazek. Je proto nutné včas hledat model řízení a správy, do kterého budou zapojeni klíčoví aktéři včetně kraje, obcí, státu i soukromého sektoru. Jen tak můžeme zajistit, že se tato území budou dlouhodobě smysluplně rozvíjet a nezůstanou bez jasné vize a odpovědnosti,“ uvedl hejtmán Ústeckého kraje Richard Brabec.

Odborníci pracují s termínem pro ukončení těžby v lomu Vršany kolem roku 2030, což znamená, že pro koncepční rozhodování o budoucnosti území zbývá omezený čas. Zároveň ale připomínají, že vývoj v energetice i postavení uhlí na trhu jsou dynamické a mohou konečný termín ještě ovlivnit. Nejistota tak podle nich spíše zvyšuje potřebu věnovat se plánování budoucího využití území aktivně již nyní a nenechávat klíčová rozhodnutí na pozdější období.

„Vítáme, že analytické podklady vznikají s dostatečným předstihem a v široké odborné i společenské

diskusi. Ve srovnání s některými jinými lokalitami se zde začíná uvažovat o budoucnosti relativně brzy, což považujeme za správný přístup. Zároveň ale vnímáme, že rychle se měnící situace v energetice může dostupný časový rámec dále zkracovat, a o to důležitější je řešit další směřování území aktivně už dnes,“ uvedl Petr Lenc, generální ředitel severočeských společností skupiny Sev.en Česká energie.

Plochy ponechané samovolnému vývoji bez technických rekultivací patří podle odborníků z ČZU z hlediska ochrany přírody k nejcenějším částem posttěžební krajiny. Výzkum, který probíhá v lokalitách Mostecká, dlouhodobě potvrzuje jejich mimořádný význam pro biodiverzitu, včetně výskytu stovek vzácných a ohrožených druhů rostlin a živočichů. Zároveň se ukazuje, že tento přístup nachází stále větší podporu i mezi veřejností a dalšími aktéry, kteří oceňují nejen přírodní hodnotu těchto území, ale také jejich potenciál pro rekreaci, vzdělávání a šetrný cestovní ruch.

„Naše zkušenosti z datazápisových šetření ukazují, že lidé přijímají úspěšné plochy mnohem pozitivněji, než se často předpokládá. Když mají možnost poznat jejich přírodní hodnotu přímo v terénu, obavy obvykle rychle ustupují. Taková území mohou současně chránit vzácnou přírodu, zůstat přístupná veřejnosti a nabídnout významný vzdělávací i rekreační potenciál,“ uvedla Markéta Seidelová z Fakulty životního prostředí ČZU v Praze.

STRUČNĚ

Památku obětí důlního neštěstí si připomenou horníci i turisté

Od havárie na Dole Pluto II v Louce u Litvínova letos uplyne 45 let. Jedna z největších novodobých důlních katastrof, která si vyžádala více než šest desítek obětí na životech, připadá na 3. září. Přímo v den tragické události se u památníku v Litvínově uskuteční pietní akt, který pořádá Spolek severočeských havárií ve spolupráci s těžebními společnostmi a městy a obcemi z regionu. Zahájení akce je naplánováno na půl čtvrtou odpoledne, tedy přesně na dobu, kdy k havárii došlo. Tradiční připomínkou smutné události je turistický pochod Memorál Pluto, který pořádá Klub českých turistů Litvínov ve spolupráci

s Obecním úřadem Louka u Litvínova. Start je v sobotu 5. září mezi 7.00 a 10.30 hodin rovněž u litvínovského pomníku důlního neštěstí, cíl je do 15.30 hodin v kulturním domě v Louce u Litvínova. Součástí akce je ve 13.30 hodin pietní akt u pomníku obětem důlního neštěstí vedle budovy obecního úřadu.

Švermováci se znovu sejdou ve Strupčicích

Setkání Švermováků, bývalých zaměstnanců Dolu Jan Šverma, ale také současných kolegů z lokality, která je dnes součástí Vršanské uhelné, se letos opět uskuteční ve Strupčicích. V tamním sportovním areálu se bude konat v pátek 4. září od 14.00 hodin. Organizátoři zvou všechny, kdo svou profesní kariéru spojili s Dolem Jan Šverma, jehož samostatná existence skončila už před více než dvěma desítkami let,

aby si do Strupčic opět přišli popovídat a zavzpomínat.

Turistický pochod se vydá z Malechovic do Prachova

Oblíbený turistický pochod připravilo Sdružení odborových organizací skupiny pro zaměstnance společností Sev.en Inntech, Vršanské uhelné, Severní energetické a DTS Vrbenský na sobotu 5. září. Zhruba patnáctikilometrová trasa povede z Malechovic do Prachova. První okruh zahrnuje Malechovice, Nebákov, Borek pod Troskami, druhý okruh zříceninu hradu Pařez a Prachov. Sraz zájemců je v 6.45 hodin na parkovišti u zimního stadionu v Mostě (Kaufland), odjíždí se v 7.00 hodin. S návratem se počítá mezi 16.00 až 16.30 hodin. Občerstvení ve formě balíčku je zajištěné. Zájemci se mohou hlásit nejpozději do konce srpna na tel. 2507 nebo na e-mail: l.holy@7group.cz.

LOM ČSA OTEVŘEL BRÁNY NÁVŠTĚVNÍKŮM

Dny otevřených dveří ve společnostech skupiny Sev.en Česká energie pokračovaly v červenci na severu Čech. Tentokrát měli rodinní příslušníci zaměstnanců šanci podívat se do lomu ČSA. Stejná místa mohla v rámci projektu Green Mine navštívit i veřejnost.

Účastníci projeli prakticky celým lomem ČSA. Z vyhlídky měli výhled na bývalé těžební území a dozvěděli se něco o jeho historii. Na dalších zastávkách měli šanci si prohlédnout techniku, která už dosloužila, což je případ velkstroje RK 5000, ale i strojů, které zajišťují sanační těžbu. Dostali se i do míst, kde již skončila rekultivace. Část trasy vedla přes Národní přírodní památku lom ČSA, kde krajina po těžbě zůstává přirozené obnově. Na jedné ze zastávek se od zástupců Fakulty životního prostředí České zemědělské univerzity v Praze dozvěděli o projektech, které zde realizují. Každý účastník prohlídky se mohl podělit o své názory na přeměnu krajiny v dotazníkovém šetření, které vysoká škola připravila. Součástí exkurzí byly i informace o projektu Green Mine zaměřeném na celkovou revitalizaci a resocializaci lomu ČSA.

Dny otevřených dveří v jednotlivých lokalitách skupiny Sev.en Česká energie jsou v letošním roce určeny výhradně zaměstnancům a jejich rodinným příslušníkům. Počty účastníků jsou omezené, zájemci se proto musí registrovat prostřednictvím webových stránek www.energytour.cz, kde ke jménu doplní také heslo ve tvaru DOD nebo dod. Pět dnů před termínem konání konkrétního dne otevřených dveří mohou neobsazené termíny exkurzí využít zaměstnanci i z ostatních společností skupiny, nikoli však veřejnost.

Na konci srpna se rodinným příslušníkům otevrou brány Teplárny Kladno, na začátek září je naplánován den otevřených dveří v Elektrárně Počerady a zářijový termín vybrali pro členy svých rodin i v Teplárně Zlín.

(red)

TRASA PŘES ŠACHTU PROPOJILA OBCE POD KRUŠNÝMI HORAMI

Pěší turisté i cyklisté se od července dostanou přes lom ČSA z Černic do Vysoké Pece. Skupina Sev.en Česká energie zpřístupnila trasu, která vede po úbočí Krušných hor a po desítkách let opět propojuje obce na Mostecku a Chomutovsku.

V minulosti tudy vedly obslužné komunikace pro techniku v lomu ČSA, nyní stezka slouží výhradně pěším turistům a cyklistům. Motorová vozidla sem nesmí. To přivítali i zástupci obcí. Podle starosty Horního Jiřetína Vladimíra Buřta by tato oblast měla i do budoucna sloužit jako klidová zóna, která prochází národní přírodní památkou.

Trasa vede územím, které bylo zpřístupněno pro veřejnost již v minulém roce v rámci projektu Biosafari. Návštěvníci tak narazí na několika místech na sloupky s QR kódy, které je přesměrují do aplikace Biosafari, kde najdou informace o lomu ČSA. Stále však platí, že spojení mezi Černicemi a Vysokou Pecí není klasickou cyklostezkou. V části povrchového lomu pokračuje sanační těžba, takže by návštěvníci měli dbát

zvýšené opatrnosti a držet se pouze vyznačených cest. S ohledem na bezpečnost a také lepší orientaci v lokalitě ČSA lemuji trasu informační tabule a stojí i na obou vstupních místech, jak u Černic, tak u Vysoké Pece.

Názornou pomůckou může být i mapa turistických a cyklistických tras, která vznikla v rámci projektu Green Mine ve spolupráci skupiny Sev.en Česká energie a Destinační agentury Krušnohoří. Obsahuje doporučené trasy včetně informací, kam je v současné době povolený vstup a kam už s ohledem na probíhající sanační práce veřejnost nesmí. Tištěnou verzi nabízejí informační centra v městech a obcích v blízkém regionu, v elektronické podobě ji zájemci najdou na webu Green Mine a internetových stránkách skupiny Sev.en Česká energie. (red)

STEZKA NABÍZÍ ATRAKTIVNÍ POHLEDY

Na sociálních sítích probíhala v červenci fotografická soutěž pro ty, kdo se rozhodli novou stezku mezi Černicemi a Vysokou Pecí vyzkoušet. Cílem bylo pořídit co nejatraktivnější snímek z nově zpřístupněných míst. Vítězem se stal David Vašek, kterému stejně jako dalším dvěma oceněným fotografům blahopřejeme.

ŠTOLA NA MĚDĚNCI ZVE NA NEVŠEDNÍ ZÁŽITKY I VEČERNÍ FÁRÁNÍ

Turisté, kteří si oblíbili návštěvy hornických památek, mají zase o jeden důvod k radosti více. V severočeském Měděnci se podařilo dokončit opravy ve štolě Panny Marie Pomocné a návštěvníci si mohou užít tuto historickou památku v podobě, v níž ji dlouho nemohli vidět.

Od července si veřejnost může opět projít dvě štolý namísto jedné. Členům spolku Historické rudné doly Mědník a jeho příznivcům se povedlo dokončit obnovu spojovacího komína mezi štolou Panny Marie Pomocné a štolou Koňská jáma. „V loňském roce se nám podařilo sehnat prostředky na výměnu spojovacího komína. Výdřeva a zajištění komína včetně žebříků, které obě štolý spojují, už byly ve špatném stavu a musely se vyměnit,“ vysvětlil Ivan Cáder z měděneckého spolku. Více než milionové náklady se povedlo uhradit díky dotaci z Ústeckého kraje, část prostředků vynaložil spolek z vlastních zdrojů a část přidali soukromí dárci.

Právě Koňská jáma je jedním ze zajímavých prohlídkových míst. „Jde o štolu, která zůstala nedotčená uranovým průzkumem, který zde v novodobé historii probíhal. Je široká přibližně 50 až 60 centimetrů a vysoká asi 120 až 130 centimetrů. Má obdélníkový profil a na stěnách jsou dodnes patrné takzvané křesanice, tedy stopy po původním, ručním dobývání,“ popsal Ivan Cáder. Díky

propojení štol Panny Marie Pomocné a Koňské jámy bylo možné po třech letech obnovit večerní fárání. Od pondělka do soboty se po předchozí domluvě může po šesté hodině večerní do útrob vrchu Mědník vypravit skupina návštěvníků a prohlédnout si, jak se dobývala ruda před stovkami let. Procházka štolou ovšem není pro každého. Z Marie Pomocné do Koňské jámy se leze komínem zhruba patnáct metrů po žebřících, proto průvodci doporučují rukavice. V úzkých prostorách horní části štolý se někteří návštěvníci budou muset pohybovat po čtyřech, proto je dobré zvolit vhodné oblečení a ti, kdo mají strach ze stísněných prostor, by měli návštěvu zvážit. Zdolávání štolý ovlivňuje i rozdíl teplot, zatímco venku se často pohybuje nad tropickou třicítkou, v podzemí dosahuje kolem sedmi stupňů Celsia.

Propojení štol není jedinou změnou, která návštěvníky měděneckého podzemí čeká. Dobrovolníci zde od jara udělali spoustu práce. Na hlavní prohlídkové trase ve štolě Panny Marie

Pomocné opravili cesty, vylepšili odvodnění a vysypali je šterkem, což obnášelo mimo jiné přesunout dvaadvacet tun materiálu. Dál pokračují i práce na zpřístupňování dalších podzemních prostor, kde se ve středověku těžilo.

Štola Marie Pomocná byla pro veřejnost otevřena v roce 1910 a stala se tak jednou z prvních turistických štol v tehdejší Ra-

kousku-Uhersku. Hornická krajina v okolí vrchu Mědník, kde se štolý nacházejí, je od roku 2019 společně s dalšími hornickými památkami na české i saské straně Krušných hor zapsána na seznam světového dědictví UNESCO. Další podrobnosti i rezervace prohlídek najdete na webových stránkách stolamedenec.cz

SERIÁL O UMĚLÉ INTELIGENCI

Specialisté ze společnosti Infotea připravili seriál týkající se problematiky umělé inteligence (AI). Od nového roku se s ním mohou zaměstnanci společnosti skupiny Sev.en česká energie setkávat na skupinovém intranetu. Zároveň jsme ale chtěli, aby se s touto problematikou mohli seznámit i ti, kdo přístup k firemním počítačům nemají a měli šanci poznat základní pojmy, jednoduché návody, jak může AI usnadnit práci a také upozornit na úskalí, která její využití může přinášet.

CO NÁS ČEKÁ DÁL: KONEC VIDEO BUBLINY? AI AGENTI A ZÁVĚREČNÝ KVÍZ

Uteklo to jako voda a jsme ve velkém finále našeho seriálu. Během uplynulých týdnů jsme si ukázali, jak s umělou inteligencí správně mluvit, jak z ní udělat svého neúnavného kancelářského asistenta, osobního badatele i jak generovat grafiku. A především jsme si vysvětlili, jaká platí bezpečnostní pravidla.

Vývoj AI je ovšem tak překotný, že to, co platilo před pár měsíci, už dnes platit nemusí. Technologie, které slibovaly revoluci, narážejí na realitu, a naopak funkce, které jsme považovali za sci-fi, už klepou na dveře. Co nás tedy čeká dál?

NEUSTÁLÉ VYLEPŠOVÁNÍ: OD OBRÁZKŮ K DOKONALÉMU PÍSMU

Změny a vylepšení se dějí doslova před očima. Ještě nedávno měla umělá inteligence obrovský problém s tím nejzákladnějším – napsat do generovaného obrázku smysluplný text. Většinou to dopadlo jako změt mimozemských hieroglyfů. Modely se ale učí raketovým tempem.

Jak jsme si říkali v díle o grafice, nejnovější modely (jako Nano Banana 2 v Gemini) a další bezplatné generátory dnes už dokáží nejen správně napsat slovo, ale dokonce velmi věrně napodobit specifické lidské písmo. Stále sice platí, že na příliš překombinovaných a nelogických scénách – například když po AI chcete, aby spojila pět různých nesourodých předmětů v jednom konkrétním úhlu – si občas „zlomí štětce“ a výsledek nedává

smysl. Její limity v chápání našeho světa se ale posouvají každou novou verzí.

ZLOM VE VIDEO: STŘET BYZNYSU A DIVÁCKÉHO ODPORU

Pokud sledujete technologické novinky, pravděpodobně vám neunikla zpráva o konci ostře sledovaného generátoru videí Sora od OpenAI (ChatGPT). Model, který měl podle původních slibů přinést dechberoucí (filmovou) kvalitu v běžně dostupném AI nástroji, tvrdě narazil na ekonomickou realitu. Ukázalo se totiž, že plošné generování videa pro masový trh je neuvěřitelně výpočetně náročné a pro firmu představovalo spíše finanční černou díru. První bublina očekávání tak splaskla a potvrdilo se, že domácí filmové studio na jedno kliknutí zatím zůstává hudbou budoucnosti.

To ovšem neznamená, že by vývoj AI videa skončil. Jen nabral mnohem strážlivější a praktičtější směr. Pro běžné tvůrce a uživatele se tyto technologie začínají integrovat přímo do platform (a hlavně jejich dražších předplatných), které denně používají. Například Google dále intenzivně rozvíjí svůj pokročilý model Veo. Nesnaží se s ním ale generovat celovečerní filmy z ničeho; místo toho jej směřuje do nástrojů jako YouTube, kde tvůrcům poslouží k bleskovému vytváření doplňkových záběrů, vizuálních efektů nebo krátkých klipů na sociální síť. Skutečný zlom – a s ním i obrovská vlna kontroverzí – se ale zatím odehrává v úplně jiné lize: na profesionálním filmovém poli.

Ukázkovým příkladem z nedávné doby je virální video, ve kterém se do sebe v propracované bojové scéně pustili Brad Pitt a Tom Cruise. Kopy a údery na sebe plynule (i když stále ne dokonale) navazovaly, choreografie dávala (relativně) smysl a obrovská spousta lidí uvěřila, že jde o uniklou scénu z nového trháku. Děsivá realita? Ti dva se na place nikdy nepotkali. Vše – od prostředí, tváří herců a přes pohyb až po fyziku těl – vygenerovala umělá inteligence.

Tento moment trefně ukázal, v čem tkví skutečný problém. Tím prvním je absolutní ztráta jistoty. Jako diváci už zkrátka nemůžeme věřit vlastním očím. Aktuálně je stále překážkou porušování autorských práv (zneužití cizí tváře / IP značky), ale co se stane, až studia tyto technologie začnou využívat sama (hercům zaplatí za jejich digitální otisk) a začnou tyto scény generovat legálně? Stane se tato technologie v budoucnu oficiální normou?

Přinese to sice obrovskou úsporu peněz pro studia, ale otevírá to zásadní otázky o samotné kvalitě a duši filmů. Sníží se hodnota kinematografie, když z ní zmizí skutečný fyzický výkon? Budou vůbec ještě potřeba herci, kaskadéři a choreografové bojových scén? Na jedné straně tu stojí neúprosný tlak trhu a touha studií po zisku, na straně druhé odpor části diváků i tvůrců, kteří nechtějí sledovat umělé scény bez reálných emocí. Zda je plná digitalizace Hollywoodu nevyhnutelná, nebo zda si diváci nakonec vynutí návrat k lidskosti, ukážou už nejbližší roky.

AI AGENTI: Z POČÍTAČE PŘÍMO DO VAŠÍ KAPSY

Zatímco Hollywood řeší digitální herce, nás běžné uživatele čeká mnohem užitečnější a praktičtější revoluce – nástup „AI Agentů“. Doposud jsme umělou inteligenci využívali jako „rádce“. Zeptali jsme se v chatovacím okně a ona

nám odpověděla textem, který jsme si museli sami zkopírovat a někam vložit. Agenti ale budou fungovat jako aktivní „vykonavatelé“, kteří za nás začnou samostatně ovládat reálné aplikace v našich zařízeních. Zde je ukázka, jak taková blízká budoucnost vypadá:

V kanceláři u počítače:

- **Chytrá analytika bez klikání:** Už nebudete muset stahovat data a kopírovat je do excelu. Prostě AI řeknete: „Najdi na mém disku nejnovější tabulku s rozpočtem projektu, porovnej ji s tou loňskou verzí a vytvoř mi rovnou do PowerPointu tři slidy

s grafy, které ukazují ty největší rozdíly v nákladech.“

- **Dokonalý zástup na poradě:** Nestíháte (ne důležitý) call? Zadáte úkol: „Zúčastni se za mě této online schůzky v Teams. Udělej mi z ní stručný zápis a vytáhni z toho to nejdůležitější pro mě a mé oddělení.“

V mobilu a osobním životě:

- **Rodinný stříhač:** „Najdi v mé galerii všechny fotky z dovolené. Vyber 10 nejlepších, na kterých jsou děti, vytvoř z nich krátké video s nějakou veselou hudbou a rovnou ho pošli babičce na WhatsApp.“

- **Kuchař a nákupčí v jednom:** Představte si, že namíříte kameru mobilu do poloprázdné lednice a řeknete: „Co z toho můžu uvařit k večeři? Použij informace, které o mně víš (moje chuťové preference a alergie), a najdi nějaký rychlý recept. Zároveň se podívej, jaké základní suroviny mi od minulého týdne chybí, a rovnou mi je naházej do košíku v nákupní aplikaci. Objednání a zaplacení už nech na mně.“ Agent analyzuje obraz, propojí ho s vaším profilem, prohledá internet a nadiktuje úkoly dalším aplikacím.

ZÁVĚREČNÝ KVÍZ: CO JSTE SI ZE SERIÁLU ODNESLI?

Zvládnete odpovědět správně na všech pět otázek? (Správné odpovědi najdete úplně dole na konci článku).

1. Na jakém základním principu fungují textové AI modely (tzv. LLM)?

- A) Vyhledávají přesné odpovědi ve skryté databázi celého internetu, kterou mají neustále staženou a aktualizovanou.
B) Fungují jako pokročilá statistika – na základě obrovského množství načtených textů „hádaají“ nejpravděpodobnější následující slovo.
C) Jsou to předprogramované systémy napojené na živé operátory, kteří bleskově odepisují.

2. Co v AI terminologii znamená pojem „halucinace“?

- A) Situace, kdy AI vygeneruje obrázek, který se neustále opticky hýbe.
B) Počítačový vir, který infikuje váš prohlížeč po zadání špatného promptu.
C) Jev, kdy si AI s obrovskou jistotou vymyslí falešná fakta, protože jednoduše nezná správnou odpověď, ale chce splnit úkol.

3. Co podle našeho „bezpečnostního semaforu“ (červená zóna) NIKDY nenahráváme do veřejných AI chatů?

- A) Platné zákony, dlouhé veřejné články z internetu a nápady na brainstorming.
B) Interní firemní data, hesla a osobní údaje klientů či zaměstnanců.

- C) Odkazy na veřejné webové stránky nebo tiskové zprávy, u kterých chceme vytvořit shrnutí.

4. K čemu přesně slouží pokročilé nástroje jako NotebookLM a Gems?

- A) NotebookLM hledá odpovědi výhradně ve zdrojích, které vyberete a Gems jsou vaši přednastavení boti s trvalou rolí.
B) Jsou to prémiové programy určené pro grafickou úpravu fotek a videí na internetu v případě Gems; ve vašem počítači v případě NotebookLM.
C) Jde o sofistikované programy, které aktivně hlídají bezpečí na vašem notebooku (NotebookLM) / na internetu (Gems).

5. Komu podle současného výkladu práva patří autorská práva na obrázek, který vám AI na požádání vygeneruje?

- A) Vám, protože vy jste vymysleli původní myšlenku a napsali přesné textové zadání.
B) Společnosti, která danou umělou inteligenci vyvinula a provozuje (např. Google nebo OpenAI).
C) Dílo vytvořené výhradně umělou inteligencí zpravidla není autorskoprávně chráněno.

Děkujeme, že jste s námi prošli celým seriálem! Doufáme, že se pro vás umělá inteligence stala z neznámého strašáka užitečným pomocníkem, kterého se už nebudete bát a budete ho umět bezpečně zapojit do svého každodenního pracovního i osobního života.

(Správné odpovědi: 1B, 2C, 3B, 4A, 5C)

POMŮCKA: ADAS, BEGONIA, OHMANN, OKI	MĚSTO V JV. NIGÉRII	CENA ZA NEJLEPŠÍ VÝKON		NÁVŠTĚVNÍK	OSOBNÍ ZÁJMENO	STROJ NA ZPRACOVÁNÍ MATERIÁL TLAKOVOU DEFORMACÍ	MUŽSKÉ JMÉNO (30.12.)		ŠACHOVÉ ZAKONČENÍ	OPĚT		ANGL. ZKR. TELEFONU	NÁČELNÍCI KOZÁKŮ	DOVÁDĚT
ZN. AMERICIA			OKÁZALA POCTA ŠÍROKÁ POHOVKA NA SPANÍ					INIC. ZEDNÍČKA			TAVENINA KÓD SAUDSKÉ ARÁBIE			
PLANETKA								VÝZKUMY MÍNĚNÍ SPISOVÁ ZNAČKA						
STATNÁ ANTILOPA ZE SAHARY					MUŽSKÉ JMÉNO (3.12.) NAŠ ARCHITEKT									
	AUTOMO- BIL MĚSÍČNÍ FÁZE					OSLÍ HÝKÁNÍ ZKR. ATLETIC- KÉHO KLUBU			ZN. VOLTAMPÉRU JAPON. AUTOMO- BILKA			MOJE NABODNUTÁ		
SLOVEN- SKY NIC				PLAZ DRUH PAPOUŠKA				TEDY ČÍŠNÍK (ZAST.)			PŘED- LOŽKA KOČKOVITÁ ŠELMA			
INICIÁLY REŽISERA LIPSKÉHO			AUTOMO- TOKLUB (ZKRATKA) NADÝMAT				SPZ KARVINÉ NEÚNAVNÝ ČLOVĚK			JELENOVY DRUŽKY SPZ LITOMĚŘIC				
PARNA						NESPOJIT LEPIDLEM SÁLAVÉ HORKO								
	ŘÍHAT	Tajenka VÁTI											SPZ PRAHY	TÍMTO ZPŮSOBEM
PÁDOVÁ OTÁZKA				NÁBĚH NÁDRO							DRUH KOMUNIKACE NA INTERNETU NAHÝ LIDSKÝ MODEL			
DROBNÝ HLIST CIZOPASÍČÍ VE STŘEVECH					BYLINA PODOBNÁ HERMÁNKU FRANCOUZ- SKY YPERIT				ANNA PO DOMÁCKY BYT PASTEVCEM					
ROZMĚL- NOVAČE MASA						PLOŠNÁ MÍRA ANGL. NEBO			PÁCHNOUCÍ ŠELMA INICIÁLY DISNEYE					
ZN. ASTATU			ROZEPŘE ČLEN SKAUTSKÉ ORGANI- ZACE					JEDNOTKA VÝKONU ČERNÝ					KOUSEK	ARABOVÉ
JEHLIČ- NATÝ STROM				JUDŮV SYN JIŽ		ŘÍMSKÝCH 1550 NÁZEV HLÁSKY					DOMÁCKY ADOLF VÝPOČETNÍ TECHNIKA (ZKR.)			
	BOHYNĚ (Z LAT)	DRŮBEŽ MPZ MALI				SPOJKA PODRADÍČÍ DO TOHO MÍSTA			AKADEMIE VĚD			SLOVEN. IR OSOBNÍ ZÁJMENO		
AKTIVNÍ ÚČASTNÍK DRAŽBY									VODOROVNÁ PODZEMNÍ CHODBA V DOLE MOJI					
AUTRAL- SKY PŠTROS				ŽINĚNKA PRO DŽUDO							SPOJKA (KNIŽNĚ)			
ZASTA- VÁRNA				NÁZEV HLÁSKY			ZASÉVAT				JAPON. SOU- OSTROVÍ			

Autorem citátu v tajence křížovky je britský námořní historik Cyril Northcote Parkinson (1909–1993): „(tajenka) z lásky je svazek dvou lidí, kteří si byli souzeni od počátku světa. Všechny překážky hravě odstranili, neboť jsou to lidé, kteří se k sobě ideálně hodí, a žádný z nich by nemohl žít ve šťastném manželství s někým jiným.“ V minulém čísle skrývala tajenka citát Miroslava Horníčka: „V životě by měl člověk jednoho dne spatřit věci jakoby poprvé a vidat je tak stále. Les, řeku, prázdniny, kvetoucí třešně, déšť, hvězdnou oblohu, štěňata, všechno. Jakoby poprvé přistupoval k tomu všemu. I k vlastní ženě.“ Výhru získávají: **Michal Vaculík**, Teplárna Zlín; **Margita Saladiaková**, Most; **Jiřina Maroušková**, Litvínov. Vyluštěnou tajenku můžete zasílat na adresu: Redakce SEVEN NOVINY, Václava Rezáče 315, 434 01 Most nebo e-mailem: seven.noviny@7group.cz. Ze správných odpovědí vylosujeme tři výhry. Uvádějte přesnou adresu nebo pracoviště pro případné doručení výhry.

Přijďte na Hornický den

Zveme bývalé zaměstnance skupiny Sev.en Česká energie, kteří již tráví čas na zaslouženém odpočinku, na setkání s kolegy na tradičním Hornickém dni

10. 9. 2026

od 16.00 hodin
v areálu na Hrabáku

Čeká vás:

Jídlo, pivo, nealko zdarma!

Kapely 3D a Kabát Revival West

Zábavná herní zóna

Fotokoutek

Autobusová doprava na akci je zajištěna se zastávkami v Litvínově (15.15 hodin z autobusového nádraží), v Mostě (15.45 od zimního stadionu), v Jirkově (15.30 z autobusové zastávky ul. Studentská – u Horníka), v Chomutově (15.15 z autobusového nádraží). Zpět budou odjíždět ve 22.00 a 24.00 hodin. Autobusy budou označeny na předním skle logem Sev.en Česká energie.

Bližší informace poskytně Iveta Janošová, tel. 603 404 608.

#DOMOV V DIVOCINĚ

NAŠLY DÍKY REKULTIVACI BĚŽNÉ I VZÁCNÉ DRUHY ŽIVOČICHŮ